

Bilag 1

Ordforklaring

Nedenstående ordforklaring er inddelt i alfabetisk rækkefølge.

ADHD

ADHD står for Attention Deficit Hyperactivity Disorder og er et udtryk for en sygelig høj grad af opmærksomhedsforstyrrelse, aktivitet og impulsstyring. Lidelsen er en anerkendt diagnose, som forekommer hos børn og senere også i voksenalderen. ADHD er en kronisk lidelse, hvor symptomerne dog ofte ændrer sig over tid.

Affektive lidelser

En affektiv lidelse dækker over mani, depression eller en blanding af mani og depression. Se under mani og depression for yderligere forklaring.

Aftalesygehus

Det kan eksempelvis være et samarbejdssygehus, privatsygehus, klinikker m.v., som regionen har indgået aftale med.

Almen praksis

Almen praksis er de alment praktiserende læger.

Der har vist sig store fordele ved et aftalt samarbejde mellem de alment praktiserende læger og Psykiatrien i form af shared care. Yderligere informationer fremgår under shared care.

Ambulant

Ambulant er benævnelsen for behandling uden indlæggelse, hvor hyppigheden er varierende, afhængig af behovet.

Ambulatorium

Et ambulatorium er betegnelsen for et undersøgelses- og behandlingssted for patienter, som ikke er indlagt. Det er hyppigst knyttet til hospitaler. Patienter kan indkaldes til forundersøgelse i et ambulatorium, ligesom efterbehandling også kontrolleres i et ambulatorium.

Angstlidelser

Angst består af selve angstfølelsen, kropslige ledsagefænomener (hjertebanken, åndenød osv.), tanker forbundet med angsten og en adfærd, der har til formål at undgå angsten. Angst forekommer som selvstændigt fænomen ved angsttilstandene, men er også et symptom ved mange andre psykiske lidelser.

Bidiagnose

Psykiatriske patienter kan have flere psykiske lidelser, hvoraf en bidiagnose ikke er patientens primære diagnose (hoveddiagnose).

Comorbiditet

Comorbiditet dækker over samtidig forekomst af to eller flere sygdomme.

Delir

Delir er en bevidsthedstilstand, hvor der forekommer hallucinationer, vrangsideer og desorientering.

Demens

Demens er en sygdom, hvor hjernens funktion svækkes, hvilket ofte ses ved hukommelses- og koncentrationsbesvær samt ændringer i følelseslivet. Der findes flere former for demens, hvoraf sygdommen især ses hos ældre som Alzheimer demens.

DDKM

DDKM står for Den Danske Kvalitetsmodel, der er et nationalt og tværgående kvalitetsudviklingssystem for hele sundhedsvæsenet – både det offentlige og private.

Depression

Depression er en psykisk lidelse med forstyrrelser i stemningslivet, der giver sig til udtryk ved tristhed, håbløshed og en uoverkommelighedsfølelse. En depression kan være let, moderat eller svær. Ved svær depression kan patienten eksempelvis udvikle sig til at være psykotisk eller helt holde op med at spise og drikke.

Diagnose

Diagnose er betegnelsen for en sygdomskategori, der er defineret i klassifikationssystemer. I det meste af verden anvendes WHO's klassifikationssystem ICD-10.

Diagnostik

Med diagnostik menes, at patienten får stillet en lægefaglig diagnose.

Distriktpsychiatri

Distriktpsychiatri er en betegnelse for behandling af psykiatriske patienter i hjemmet eller nærmiljøet i modsætning til den behandling, som gives i forbindelse med hospitalsindlæggelse. Nogle ambulatorier benævnes imidlertid for distriktpsychiatrier. Distriktpsychiatrien henvender sig således til patienter, som med hjælp er raske nok til at klare sig i eget hjem.

Dobbelt diagnose

Dobbelt diagnose er betegnelsen for patienter med både en psykisk sygdom og et samtidigt behandlingskrævende misbrug.

ECT

ECT er en forkortelse for det engelske Elektro Convulsive Terapi, tidligere benævnt elektrochok. ECT er en moderne videnskabelig veldokumenteret behandling, som primært bruges ved behandling af svær depression.

EEG

EKG er en forkortelse for ElektroKardioGram. EKG er en undersøgelse af hjertet ved hjælp af elektroder, som måler hjertets funktion.

Elektive patienter

Begrebet dækker over planlagte patienter (modsat patienter som kommer akut)

EPJ

EPJ står for Elektronisk patientjournal. Den elektroniske patientjournal skal medvirke til at styrke kommunikationsmuligheder på tværs af faggrupper, specialer, matrikler og eksterne samarbejdspartnere.

Evidens(baseret psykiatri)

Forebyggelse, diagnosticering og behandling efter metoder, hvis virkning der findes videnskabeligt bevis for.

Gerontopsykiatri

Gerontopsykiatri er et lægeligt ekspertområde, der omfatter psykiatriske lidelser hos ældre.

Hoveddiagnose

Hoveddiagnosen er patientens primære diagnose, som opgøres efter ICD-10 klassifikationen.

ICD-10

ICD-10 står for International Classification of Diseases 10. udgave, som er et internationalt system udarbejdet af WHO til klassifikation af legemlige og psykiske lidelser.

Klinik

En klinik tilbyder specialiseret ambulans udredning og behandling af specifikke psykiatriske sygdomme.

Liaisonpsykiatri

Liaisonpsykiatri er et psykiatrisk fagområde, der beskæftiger sig med at diagnosticere, behandle, forske i og forebygge psykiske sygdomme blandt patienter med somatiske sygdomme; funktionelle lidelser, hvor patienter er plaget af fysiske symptomer uden påviselig forklaring; og psykologiske reaktioner, der påvirker behandlingsresultatet ved somatiske sygdomme.. I daglig tale forstås begrebet oftest som tilsyn, dvs. psykiatriske tilsyn af patienter indlagt på somatiske afdelinger

Lokalpsykiatri

I det tidligere Århus Amt anvendes betegnelsen lokalpsykiatri om de distriktskykiatriske enheder.

Mani

Mani er en psykisk lidelse med opstemthed ledsaget af symptomer som forøget energi med hyperaktivitet, taletrang, overdreven selvtillid, storagtige ideer og tab af normale sociale hæmninger.

Mestring

Ved mestring forstås samspillet mellem de ressourcer, individet har til rådighed og den måde de udnyttes på.

Mentalobservation

Mentalobservation er en omfattende psykiatrisk undersøgelse af en sigtet i en straffesag, som foretages, når der kan være mistanke om, at den pågældende lider af en psykisk lidelse. Straffelovsovertrædelser straffes ikke, hvis den pågældende på gerningstidspunktet var sindssyg, og den sigtede vil i reglen blive dømt til psykiatrisk behandling.

Neuropsykiatri

Neuropsykiatri betegner den del af psykiatrien, der især fokuserer på biologiske årsager til psykiske sygdomme.

NIP

NIP er en forkortelse af Det Nationale Indikatorprojekt, som omhandler udvikling, afprøvning og implementering af indikatorer og standarder til vurdering af kvaliteten af sundhedsvæsenets kerneydelser (den sundhedsfaglige kvalitet).

Oligofreni

Oligofreni betegner en person med en psykisk lidelse, som er udviklingshæmmet.

Organiske psykiske lidelser

En organiske psykiske lidelse er en sindslidelse i hjernen, og årsagen er en biologisk fejlfunktion/forstyrrelse.

Personlighedsforstyrrelser

En personlighedsforstyrrelse viser sig ved den måde man føler, tænker, opfatter og forholder sig til andre mennesker på. En personlighedsforstyrrelse giver sig til udtryk ved en afvigende adfærd, som er langt ud over det sædvanlige.

Praksissektoren

Praksissektoren består af privat praktiserende læger

Psykiske Udviklingsforstyrrelser

For patienter med en psykisk udviklingsforstyrrelse, er der et svigt/brist i den grundlæggende, umiddelbare og gensidige forståelse af omverden og forståelsen mellem mennesker. Patienten har ikke den samme forståelse af den fælles begrebsverden, som andre mennesker deler.

Dette medfører en overfølsomhed i kontakten med andre, hvilket medfører, at personer med udviklingsforstyrrelser ofte trækker sig tilbage.

Psykoedukation

Psykoedukation er undervisning af personer med sindslidelse og/eller deres pårørende. Målet er blandt andet at formidle viden om den psykiske lidelse, behandlingen og muligheden for at opnå støtte.

Psykoser

Psykoser viser sig ved, at patienten periodisk eller vedvarende er ude af stand til at skelne mellem fantasi og virkelighed, hvorved realitetsopfattelsen forsvinder. Typiske psykotiske symptomer er hallucinationer og vrangforestillinger.

Recovery

Recovery anvendes i forbindelse med at komme sig

Retspsykiatri

Retspsykiatri er et ekspertområde inden for psykiatrien, der varetager undersøgelse og behandling af psykisk syge mennesker, der er sigtet eller dømt for straffelovsovertrædelser.

Shared care

Shared care betegner et behandlingsmæssigt samarbejde mellem psykiatrien i Region Midtjylland og praktiserende læger om konkrete patienter

Skanning (CT-skanning, fMR-skanning, MR-skanning, PET-skanning, SPECT-skanning)

Der findes en række metoder til afbildning af hjernen. Valget af metode afhænger af hvilke strukturer i hjernen, der ønskes synliggjort.

Skizofreni

Skizofrene sindslidelser kendetegnes almindeligvis ved grundlæggende og karakteristiske forstyrrelser af tænkning, sansning og følelsesliv. Ofte ses desuden psykotiske symptomer eksempelvis i form af vrangforestillinger og hallucinationer. De psykotiske perioder kan variere fra dage til år. Personer med skizofreni udgør den største enkeltgruppe af patienter inden for psykiatrien.

Spiseforstyrrelse

Spiseforstyrrelse dækker over en gruppe af psykiske lidelser med afvigende spisemønster. Mest kendt er anorexia nervosa og bulimia nervosa.

Sædelighedskriminelle

Sædelighedskriminelle har begået kriminalitet, som involverer kønslig omgang. De fleste sædelighedskriminelle er enten dårligt begavede eller psykisk afvigende med hovedvægten på personlighedsforstyrrelser og skizofreni.

Transkulturel psykiatri

Transkulturel psykiatri er et lægeligt speciale, der omhandler de kulturelle aspekters indflydelse på de psykiatriske lidelsers fremtræden, behandling og forløb.

Traumatiserede Flygtninge

Flygtninge oplever tab i form af at måtte forlade deres familie, venner, hjem og vante oplevelser. Mange har også været udsat for ekstreme og faretruende oplevelser, hvilket kan sætte dybe spor og påvirke livet i form af traumer.

Tvangstilstande/OCD

Tvangstilstande (OCD: Obsessiv-kompulsiv tilstand) betegner en psykisk lidelse med tilbagevendende tvangstanker (obsessioner) og tvangshandlinger (kompulsioner). De forekommer som handlinger og ritualer der gentages på trods af personens ønske. Handlingerne er generende og opleves som meningsløse eller ineffektive og søges modstået.

Tværkulturel

Behandling af patienter med anden etnisk baggrund end dansk. Kulturelle og sociale forhold har vist sig at påvirke menneskers perception, adfærd og tænkning.

Stationær

Behandling under indlæggelse